

KREŠŤAN

POLITICKÉ A SPOLOČENSKÉ KATOLÍCKE NOVINY
 VYCHÁDZAJÚ KAŽDÚ SOBOTU NA ŠEŠTNÁŠŤ STRANÁCH.

Predplatná cena:

Na celý rok ... 4 koruny — hal.
 Na pol roka ... 2 " — "
 Na štvrt' roka ... 1 " — "
Jednotlivé číslo 8 hal.

Zodpovedný redaktor:

Dr. ALEXANDER ERNSZT,
 páp. komorník.
 Majiteľ a vydavateľ:
 JÁN MOLNÁR.

Redakcia a vydavateľstvo:

Budapest, IV. ker., Ferencz-József-rakpart 27. szám.
 sem sa majú posielat' predplatky, taktiež dopisy do novin
 ohlasy a náhodné reklamácie. Ceny ohlasov dľa tarify.
 Rukopisy sa nazpak nedávajú.

Smrtonosný útok proti následníkovi trónu zariadili srbskí vojenski banditi.

Hodnoverná zpráva o vražde.

Noviny «Korrespondenz Vilhelm» od jedného vysoko postaveného dvorného hodnostára, ktorý 1. júla vrátil sa zo Sarajeva do Viedne, a bol v sprievode dediča trónu Franca Ferdinanda, o útoku podáva nasledovnú podrobnú zprávu:

Automobily v nedelu 28. júna predpoludním o 9. hodine 25. minútach došli pred tábor Filípoviča. O 10. hodine 10 minútach pohly sa odtiaľ cez ulicu Mustafa bega a cez nákladné nábrevie Appel ku mestskému domu. Na ceste, ktorá trvala za 10 minút, obzreli si rozličné vojenské budovy, ktoré stoja pozdĺž cesty. Odtiaľ na ceste vedúcej ku mestskému domu Cambrinovič zpáchal bombový útok. Arciknieža spozoroval v povetří letiacu bombu a chytrou vstal v automobile. Ľavou rukou chytil vražednú bombu a odhodil ju na ulicu. Bomba na dlažbe ulice vybuchla a účinok výbuchu bol hrozný. Kusy vybuchenej bomby zaletely aj na automobil. Jedon kus bomby padol na zem len poldruha centimetra od rezerváru na benzin arcikniežacieho automobila. Keby kus bomby bol spadol na rezervár, tak by benzin na každý pád bol vybuchil, automobil bolo by na kusy roztrhalo a arcikniežací pár bol by padol v obeť už tomuto prvému útoku. Arciknieža a jeho manželka po attentáte náhle vysadli z automobila. *Následník trónu neztratiac smelosť, predovšetkým myslel na svoju zbožňovanú*

manželku a s láskou ju prosil, aby ďalej nešla s ním, lež aby sa vrátila do konaku, odtiaľ aby šla do Ilidže a tu aby ho dočkala. Slová arcikniežata, ktoré jeho okružie celkom jasne počulo, byly nasledovné:

— *Prosim ta, Žofia moja drahá, naskutku sa vrať do Ilidže a tam ma dočkaj.*

Kňažna Hohenberg však práve v okamžení nebezpečia **nechcela opustiť svojho manžela ani na krátky čas.** Preto odpovedala skromne s obavou:

— *Pri tebe ostanem, Franc. Neopustím ta, tam chcem byť, kde si ty.*

Arciknieža bol prinútený povoliť a arcikniežací pár znova vysadol na automobil. Teraz sa viezli na automobile grófa Harracha, ktorý predtým uhaňal za automobilom dediča trónu. Cesta teraz viedla ich na mestský dom. Po privítaní skrze mešťanostu a po pobudnutí za 20 minút na mestskom dome arcikniežací pár dľa programu bol by sa zaviezol do nového zemského muzeuma na nákladnom nábreví Appel cez cestu Franca Jozefa a Rudolf-ulicou. *Tento smer cesty ale na žiadosť arcikniežata zmenili.* Arciknieža totiž v nemocnici chcel navštíviť Merizziho, krídelného pobočníka, poľného zbrojmajstra Potioreka, ktorý bol ranený pri útoku bombou. Merizzi a gróf Boos-Waldek totiž sedel v automobile, ktorý nachádzal sa bezprostredne za arcikniežatom, keď bomba vybuchla.

Na čiapke grófa Boos-Waldeka jedon kus olova z bomby urobil dieru a je opravdovým divom, že gróf nebol ranený. Princip vtedy zpáchal svoj smrtonosný útok, keď sa arciknieža a jeho manželka viezli ku nemocnici.

Princip dvakrát strelil z 9-milimetrového browningu. Prvá guľa vrazila kňažne do boku v drieku. Druhá guľa vrazila arcikniežatu do hrdla a roztrhala mu tepnu. Arcikniežaci pár klesol napred a oba zomreli bez múk.

Ten vysokopostavený dvorný hodnostár, ktorý toto rozprával, hovorí, že dľa jeho mienky arcikniežaci pár nebol by sa zachránil ani vtedy, keby sa ani druhý útok nebol podaril. Že sa viac ľudí chystalo k novšiemu útoku, vysvitá z toho, že Princip na takom mieste zpáchal útok, kadiaľ automobil arcikniežata dľa programu ani nemal prejsť. Plán zákerných vrahov potvrdzuje i to, že hneď po útoku zatkli asi dvadsať ľudí, bo všetci boli veľmi podozriví, ba o jednotlivých z nich sa i dokázalo, že mali účasť v útoku.

Bomby pod stolom.

Viacerí zo sprievodu následníka trónu 1. júla zo Sarajeva vrátiac sa do Viedne, povedali, že proti arcikniežatu zariadený bol celý rad atentátov.

Pre arciknieža a jeho manželku po návrate z mestského domu, v konaku prichystaný bol obed. *Tento obed mal byť o jednej hodine popoludni, Stôl bol skvostne prestretý a pristrojený. Pod stolom ale našli dve bomby s hodinovým strojom.* Podobnú bombu našli aj v rúre kachiel. U jednej ženy v kúpeli Ilidže shabali deväť bombí.

Zlé tušenie následníka trónu.

O zlom tušení, aké následník trónu mal pred jeho odchodom ku manévrom do Bosny, istý hodnostár jeho najužšieho sprievodu, spolupracovníkovi novin «Reichspost» sdelil nasledujúci prípad:

Arciknieža, následník trónu Franc Ferdinand žil a umrel ako opravde veriaci horlivý katolík. V piatok 19. júna ráno, bezprostredne pred jeho odchodom následník trónu s celou jeho rodinou modlil sa v kaplnke konopištského kaštieľa; z tejto príležitosti napadlo jeho rodine, že sa dlhšie modlil ako obyčajne, ba zdálo sa, ako keby nebol mohol modlitbu zakončiť. Ešte nápadnejšie bolo, že popoludní o piatej hodine znovu išiel do kaplny a dlho sa tam modlil.

Ako keby bol tušil, čo ho očakáva. *Toto zlé tušenie následník trónu pred jeho rodinou ani netajil a viacej razy spomenul, že ho zlé tušenia trápia, ba aj to povedal, že by nedbal, keby vznikla daaká neočakávaná prekážka a nemusel by cestovať do Sarajeva.*

Dvor následníka trónu z viacerých strán aj upozorňovali, aby arciknieža Franc Ferdinand prítomne zriekol sa nebezpečnej cesty do Sarajeva, následkom čoho zpočiatku ustálené bolo, že len samotný odcestuje a jeho manželka že ostane doma. Kňažna Žofia ale nechcela na to pristáť a vyslovila sa rozhodne, že jestli táto cesta spojená je s daakým nebezpečenstvom, jej miesto je pri manželovi.

Bezprostredne pred odchodom do Sarajeva arciknieža Franc Ferdinand bol v jeho paláci Belvedere a tu zas v kaplnke tak dlho sa modlil, že ho museli upozorniť, aby nezameškal vlak.

Z tohoto dá sa na to uzatvárať, že následník trónu vopred tušil jeho hrozný osud.

Manželka následníka trónu a turecké panie.

O posledných minútach manželky následníka trónu istý očitý svedok sdeľuje nasledovné:

Z príležitosti navštívenia mestského domu arciknieža následník trónu cez dlhší čas shováral sa s predsedom mestskej rady. Kňažna Žofia Hohenberg, manželka následníka trónu za ten čas išla na prvé poschodie, kde v sieni predsedu provinciálneho snemu shromaždené boly početné mohamedánske panie.

Rozhovor s mohamedánskymi paniami tluročily: *Dandari*, správkyňa školy a dcéra triedneho náčelnika *Hörmann*. Kňažna Žofia ako vstúpila medzi mohamedánske panie, v prvom okamžení bola v rozpakoch, hneď ale našla sa v tejto spoločnosti a láskavým úsmevom dala výrazu jej radosti.

Každú mohamedánsku paniu oslovila láskave a milostive, ba i medzi panie *Cengiç* a *Bašagic* sašla si na veľmi nízku tureckú pohovku. Bolo vidieť, ak veľmi tešila sa holdovaniu mohamedánskych panien. Obdivovala zvlášte orientálny šperk panej *Cengiç*.

Druhej panej povedala:

— Ak pekné sú tieto toliare!

Panej Kapetanovič s dojatostou spomenula jej dievčatko, ktoré pri príchode do mestského domu, podalo jej kytku pekných kvietok.

Pri odchode mohamedánske panie manželke následníka trónu bozkaly ruku. Pani Cengič stúpila pred kňažnu a povedala jej:

— *Jaká si pekná a láskavá, spôsobilá si nám veľkú radosť, príď čím skôr zpiatky medzi nás.*

Keď slečna Hörmann tlumočila tieto slová, kňažna Hohenberg hlboko dojatá opustila tu-

Následník trónu a jeho dcérka Žofia.

recké panie a o niekoľko minút i s jej manželom následníkom trónu, padla v obeť revolvera srbského útočníka.

Osirotoné deti následníka trónu.

Po zavraždenom následníkovi trónu ostaly tri maloleté siroty: kňažna Žofia a kniežati Maximilian a Ernest Hohenberg. Do 1. júla bývaly v chlumetzkom kaštieli pod opaterou Henrietty Chotek, sestry zavraždenej kňažny Žofie Hohenberg. Ta dostaly na stá telegrammov sústrasti,

medzi nimi takmer od všetkých členov panovníckych rodín. Nemecký cisár i s cisárovnou najstaršiemu dieťaťu zavraždeného kniežacieho páru kňažne Žofii Hohenberg poslal naslednvný telegramm:

«Nevieme najst slov na to, dietky, ako nám krváca srdce. Len pred jedenástymi dňami u Vás s Vašimi rodičmi ztrávili sme príjemné hodiny a dnes musíme vedieť o Vašom neko-
nečnom žiali. Boh s Vami! Nech Vám dá sily, aby ste tento úder preniesly. Požehnanie rodičov siaha za hrob.

Vilhelm I. R.

Viktória Augusta.»

Siroty dediča trónu v piatok 3. júla o pol 5. hodine popoludní prišli do Viedne a večer zaviedli ich ku rakvám rodičov do kostola Burgu, aby sa pomodlili za dušné spasenie svojich nešťastných rodičov. Sirotám dediča trónu mimo konopištského, chlumeckého a artštettenského kaštieľa ostalo majetku len v hodnote asi dvoch millionov korún. Spomenuté kaštiele ale, ačpráve sú veľa hodné, nemôžu sa rátať k majetku, bo ich udržiavanie každoročne mnoho stojí. Jeho veličenstvo kráľ preto uzavrel, že sirotám bude dávať ročnú apanážu asice taký obnos, ktorý im umožní vedenie takej domácnosti, ako keby im rodičia boli ostali pri živote a ich otec bol by nastúpil trón. Dedič trónu arciknieža *Karol Franc Jozef* vo štvrtok 2. júla bol na dlhom výsluchu u jeho veličenstva kráľa a za tým jeho veličenstvo prijal manželku nového dediča trónu arcikňažnu *Zitu*. Na týchto dvoch výsluchoch bola reč o sirotách zavraždeného následníka trónu a arciknieža *Karol Franc Jozef*, nový dedič trónu slúbil, že apanážu, ktorú jeho veličenstvo kráľ teraz ustálil sirotám, aj on bude dávať.

Ako sdelili jeho veličenstvu kráľovi zavraždenie následníka trónu.

Jedon dvorný hodnostár rozpráva, ako sdelili jeho veličenstvu kráľovi tragickú smrť dediča trónu a jeho manželky. Strašné poverenie čakalo na generálneho adjutanta grófa Paara, ktorý hlboko dojatý išiel ku jeho veličenstvu kráľovi. Vyše pol hodiny meškal uňho a so slzavými očami vyšiel od neho.

— Jeho veličenstvo ráčil rozkázať, aby sme naskutku odcestovali do Viedne — riekol.

Manželka dediča trónu kňažna Žófia Hohenberg a jej dve staršie deti.

— Jeho veličenstvo strašný chýr v prvej minúte nechcel takrečeno rozumieť. Len keď celá tragédia jasno stála pred ním, vrátila sa mu chladnokrvnosť a dal si rozpovedať priebeh katastrofy. S ovisnutou hlavou, nemo počúval referádu a trasúcimi rukami siahol ku svojim očiam.

Potom vstal z fotela a riekol:

— Bože môj, Bože môj, čože musím ešte dožiť?

Zase uplynulo niekoľko minút. Gróf Paar nepohnute stál. Jeho večerstvo kráľ znovu prehovoril:

— Tie úbohé deti! Bože môj, tie úbohé deti!

Potom si znova sadol a zamyslel sa. O chvíľu riekol:

— Hneď porobte prípravy ku vráteniu sa do Viedne. Dotiaľ chcem ostať samotný.

Tak sa aj stalo.

Posledná cesta.

Bezdušné telá zavraždeného následníka trónu a jeho manželky v pondelok 29. júna večer o 6. hodine z konaku odviezli na železničné nádraží v Sarajeve. Pri odchode z konaku zo Žltej pevniny zarachotilo 24 kanónových výstrelov, po celej ceste od konaku až po železničné nádražie stálo vojsko, za vojenským kordónom po oboch stranách v nemej tichosti, mužskí s holou hlavou, stálo prepočetné obecenstvo. Smútočný pochod po siedmej hodine dorazil na nádražie, kde arcibiskup Stadler ešte raz posvätil bezdušné telá, počas vojenskej poddôstojníci vložili ich do smútočného železničného vozňa, ktorý zapečadený bol v prítomnosti dvormajstra baróna Rumerskircha. Odchod a smer cesty vlaku v poslednom okamžení dali na vedomie železničnému úradníctvu a pri kolajniciach železnice postavená bola vojenská stráž, bo z vedeného vyšetrovania vysvitlo, že *krvožížniví Srby hnusný attentát stroja sa zpáchať i proti bezdušným telám arcikniežatského páru.*

Na železničnú stanicu Metkovič dvorný vlak s bezdušnými telami arcikniežackého páru dorazil v utorok 30. júna o 6. hodine ráno. Na nádraží čakaly vlak vrchnosti mesta Metkovič a množstvo ľudu a miestna posádka. Národní válečnej jachty «Dalmát» vyniesly rakvy zo železničného vozňa, na rakev následníka trónu prestreli válečný námornický prápor, miestodržiteľ gróf Attems ale položil naň vavrinový venec a na rakev kňažny Hohenberg utešený venec z bielych ruží. Keď duchovný z Metkovič posvätil bezdušné telá, námorníci odniesli ich na smútočne pristrojenú palub válečnej jachty «Dalmát», ktorá v sprievode jednej torpedó ložky ďalej plávala po rieke Narenta. Po oboch stranách rieky stáli katolícki veriaci z blízkych obcí na čele s duchovným, ktorý všade z daleka posvätil na válečnej jachte plávajúce bezdušné telá arcikniežaťa a jeho manželky, kým obyvatelia vo veľkom počte s horiacimi sviecami v rukách, modlili sa za ich dušné spasenie.

A ako válečná jachta «Dalmát» dorazila do ústia Narenty na širokom mori, zakotvený Dreadnought «Viribus Unitis» privítal ju 19

výstrelami z kanónov. Jachta «Dalmát» priplavila k Dreadnoughtu, rakvy kniežackého páru námorníci vyniesli na palubu, kde v zadnej čiastke obrovskej lode pristrojená bola smútočná kaplna. Keď duchovní válečnej lode posvätili tu rakvy, Dreadnought sdivhol kotvy a s námorným práporom a práporom arcikniežata na polvejáku odplával na sever.

Bezdušné telá arcikniežatského páru v Trieste.

Dreadnought «Viribus Unitis», zavraždeného arcikniežata a jeho manželku, sprevádzaná válečnou flottou monarchie, do triestskeho prístavu doplavil vo stredu 1. júla večer o 7. hodine. Válečná flotta stála pod vedením veliteľa válečného námorníctva admirála Hausa. Bezdušné pozostatky dediča trónu a jeho manželky cez noc ostaly na válečnej lodi. Vo štvrtok 2. júla rano o 8. hodine triestský biskup Karlin s náčelníkmi vrchností šiel na dreadnought «Viribus Unitis». Rakvy kniežatského páru previezli na breh, medzičím válečné a pobrežné lode výstrelami z kanónov vzdávaly poslednú počesť dedičovi trónu a jeho manželke. Dve rakvy na brehu položili na katafalky, ktoré byly postavené pred parkom na veľkom námestí. Tu biskup Karlin za assistencie celého triestskeho katolíckeho kňazstva posvätil bezdušné telá. Okolo katafalkov stál miestodržiteľ s vysokými úradníkmi, mešťanosť s členami mestskej rady, celý vojenský dôstojnícky sbor, obchodná komora a iné korporácie.

O pol 9. hodine pohrabný pochod sa pohol na nádražie južnej železnice. Napredku jazdili policajti, za nimi kráčaly dve stotiny pechoty. Potom nasledovali koče s vencami, za ktorými niesli kríž. Potom nasledovalo kňazstvo, za kňazstvom biskup Karlin, potom dva umrlčie vozy, na ktoré položili len vence členov rodiny. Za umrlčími vozami kráčal miestodržiteľ, mešťanosť, dôstojnícky sbor, náčelníci vrchností, mestski radcovia a členovia rôznych korporácií. Pochod zakľúčily dve stotiny pechoty.

Na veľkom námestí stáli v radoch v porádnej rovnošate mestskí policajti a hasičia, na uliciach ale žandári a policajti a salutovali pred pochodom. V tom železničnom vozni, do

ktorého uložili dve rakvy arcikniežatského páru, jeden admirál a osem námorníckych dôstojníkov stálo na čestnej stráži.

Posledná cesta z Triestu do Viedne.

Osobitný dvorný vlak s bezdušnými telami arcikniežatského páru, z Triestu vo štvrtok 2. júla večer o 10. hodine dorazil do Viedne, odkiaľ dedič trónu so svojou manželkou len pred niekoľko dňami odcestoval na manévry do Bosny, kde počas plnenia svojej povinnosti padol v obeť krvožiznivých srbských útočníkov. Na všetkých väčších stanicích, kade vlak prejachal, ustanovili sa náčelníci mestských vrchností, korporácie a početné obecnstvo, aby preukázalo poslednú počesť obetiam sarajevského útoku. Aj na menších stanicích sišlo sa početné obecnstvo a dojate. nemo hľadelo na uháňajúci vlak.

Príchod do Viedne.

Rakvy dediča trónu a jeho manželky z viedeňského nádražia južnej železnice previezli do Hofburgu za impozantnej smútočnej pompy,

Kňažna Zsófia Hohenberg, osirotená dcéra dediča trónu.

ktorá na obyvateľstvo urobila hlboký dojem. Už vo včasných večerných hodinách viedeňské obecnstvo vo veľkých zástupoch sa hrnulo ku Hofburgu, ako i ku tým uliciam, kade mal smútočný pochod tiahnuť. Čoskoro stál nepriehľadne hustý rad ľudu na oboch stranách ulíc vedúcich z nádražia južnej železnice po Hofburg. Elektrické železnice a koče nechodily. Obzvlášte pred nádražím južnej železnice stál obrovský zástup ľudu. Po 9. hod. prišli k nádražiu dva šesťzápražné umrlčie koče a o nedlho nato vyrukovali čaty. Čestná stotina 82. pešieho pluku zastala na perrone, dve stotiny pluku a jedna stotina ulánov ale zastala si

pred nádražím. Pri čestnej stotine stáli: spoločný minister vojny Krobotin, náčelník generálneho štábu barón Conrad, vojenský dôstojníci a vysokí dvorní hodnostári. Pred 10. hod. prišiel nový dedič trónu arciknieža Karol Franc Jozef.

Presne o 10. h. dojachal vlak. Keď postál, poddôstojníci sniesli rakev dediča trónu zo železničného vozňa, rakev jeho manželky vy-niesli dvorní lokaji a zanesli do dvornej, čiernym súknom obťahnutej čakálne.

Arciknieža Karol Franc Jozef odprevadil rakvy do dvornej čakálne a klaknul si na klakátko; sprievod zastal si na lavej strane katarfalku. Farár Burgu Seidl za skvelej assistencie kňazstva posvätil rakvy, ktoré nato preniesli na umrlčie koče a smútočný pochod sa pohnul.

Pred pochodom kráčali dvaja dvorní koniari. Za nimi nasledovala polstotina ulánskeho pluku, ktorý nosí meno zosnulého dediča trónu. Potom nasledovali štyri dvojzápražné dvorné koče so sprievodom. Vedľa šesťzápražného koča, na ktorom bola rakev dediča trónu, na oboch stranách kráčalo päť poddôstojníkov, vedľa tiež šesťzápražného umrlčieho koča, na ktorom bola rakev manželky dediča trónu, na oboch stranách kráčalo päť dvorných lokajov. Ďalej pri dvoch umrlčích kočoch na pravej strane kráčalo 12 drabantných gardistov s halapartňami, na lavej strane ale 12 jazdeckých gardistov s vytasenými šablami. Pochod zaključila polstotina ulánskeho pluku, vedľa ktorej na oboch stranách kráčaly pešie čaty.

V radoch obecnstva veľmi mnohí plakali. Pri vonkajšej bráne burgu, keď pochod tadiaľ tiahol, stráž postavila sa do zbrane a zarachotily bubny a trúby. V čiastke Burgu zvanej

Kňažna Zita, manželka nového následníka trónu.

Schweizer Hof, hlavný ceremoniálny maister gróf Holonievski prevzal rakvy. Rakvy zanesli do siene čiernym súknom obťahnutej, kde ich farár Burgu Seidl znova posvätil. Rakvy potom premiesli do kostola Burgu, ktorý celý obťahnutý bol čiernym súknom. Na prostriedku kostola stál veľký čierny katafalk, na ktorý položili dve rakvy. Na rakev následníka trónu dali korunu arcikniežaťa, arcikniežací klobúk, generálsku šablu a na rakev kňažny Hohenberg položili pár bielych rukavíc a jedon vejár. Na baršúnovom vankúši ležaly vyznačenia zosnulého arcikniežaťa.

Prevezenie rakiev vzhľadom na obrovskú účasť viedeňského obecnstva v každom prítomnom vzbudilo nezapomenuteľne hlboký dojem. Keď vlak s rakvami arcikniežatského páru dojachal na nádražie, so všetkých strán bolo počuť usedavý plač a nárek. Ačkoľvek pozdlž cesty vedúcej z nádražia do Burgu stály stá tisíce ľudu, kadiaľ smútočný pochod tiahol, všade panovala hrobová tichosť. S touto nemou tichosťou obecnstvo mesta Viedne prejavilo ten svoj hlboký žiaľ, ktorý cíti nad tragickou smrťou následníka trónu a jeho manželky a naproti jeho veličenstvu a panovníckej rodine.

Pohrüb.

Bezdušné telá zavraždeného arcikniežaťa a jeho manželky v kostole viedeňského Burgu.

Vnútro kostola viedeňského Burgu zatiahli čiernym súknom a aj podlaha pokrytá bola čiernymi kobercami. Na prostriedku lode kostola postavený bol veľký katafalk, na ňom ležaly dve rakvy, nad ktorými visel čierny baldachin. Obidve rakvy shotovené sú z ozdobných strieborných platní s bohatými zlatými okrasami. Okolo katafalku stálo päťdesiat veľkých strieborných svietnikov, Na štyroch rohoch katafalku stály na čierne podstavce položené kandelábre. Katafalk ozdobený bol s dvoma veľkými a ôsmi malými cimerami následníka trónu a kňažny Hohenberg. Pri rakvách ležaly troch sirot vence z bielych kvetín a vence grófa Lónyaiho a jeho manželky arcikňažny Štefánie. Okolo katafalku na strážii stáli gardisti.

V piatok 3. júla v kostole viedeňského Burgu od ôsmej do dyanástej hodiny pri všetkých oltároch neprestajne slúžili sv. omše za dušné

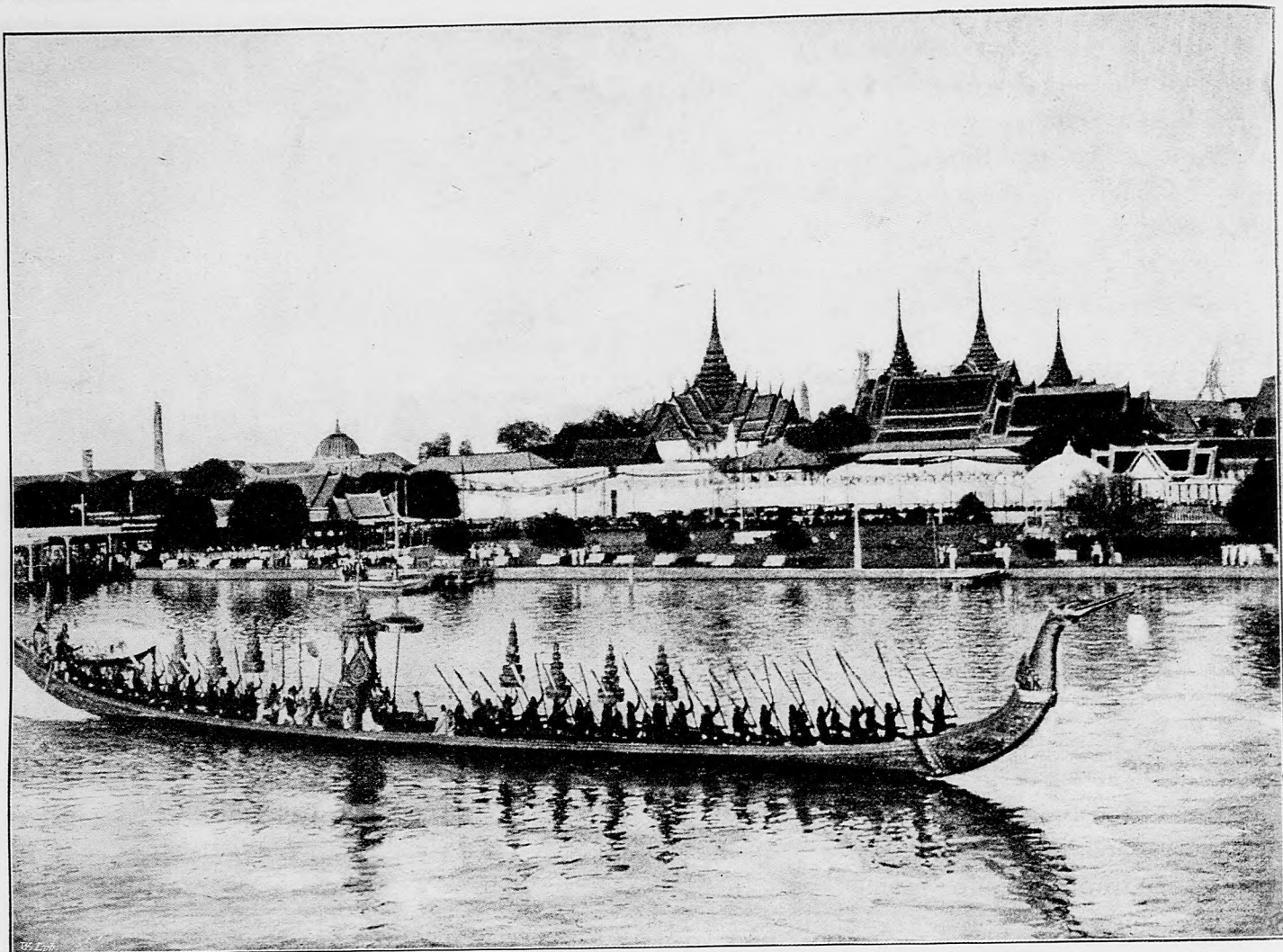

Karol Franc Jozef, nový dedič trónu a jeho synček Otto.

spasenie zavraždeného arcikniežaťa a jeho manželky. Obecnstvo vo veľkých zástupoch putovalo ku katafalku, premnobi, tak mužskí ako aj ženské horko nariekali. Pred katafalkom nebolo dovoleno postáť a v smútočné rúcho oblečení ľudia s vyplakanými očami od rána do samého poludnia v nepretrzenom rade tiahli okolo katafalku. O 12 h. zatvorili kostol a pred bránou na strážii stáli darabontní gardisti. Od 12. do 1. h. na všetkých viedeňských kostoloch hučaly zvony.

Posvätenie mrtvol.

Bezdušné telá dediča trónu a jeho manželky za impozantnej smútočnej pompy v kostole viedeňského Burgu posvätili v piatok 3. júla o 4. h. popoludní. Už včasne popoludni neprehľadne zástupy obecnstva hrnuly sa ku

Siámskeho kráľa výlet na lodke.

kostolu a obstály celé okolie Burgu. V tom istom čase znovu zazneli zvony všetkých viedeňských kostolov. Okolo pol 4. hod. začali sa schádzať hlavní hodnostári a zastupitelia cudzozemských štátov. O štvrt hodiny pozdejšie schádzal sa dvor. Jeho veličenstvo kráľ na čele vo Viedni meškajúcich členov kráľovskej rodiny presne o 4. hodine vstúpil do chrámu a zorný zaujal svoje miesto, vedľa neho sedel nový následník trónu arciknieža Karol Franc Jozef so svojou manželkou arcikňažnou Zitou. Tam boli ďalej všetci viedeňskí veľvyslanci a vyslanci, viedeňský pápežský nuncius, kardinál Hornig vezsprímsky biskup, jágerský arcibiskup Ludvik Szmrecsányi, spoloční ministri, členovia uhorskej a rakúskej vlády, zastupiteľstvo uhorského a rakúskeho zákonodarstva, zastupitelia uhorskej snemovej opozície: gróf Albert Apponyi, gróf Julius Andrassy, gróf Aladár Zichy, Štefan Rakovszky, gróf Ján Hadik, gróf Móric Esterházy, deputácia hlavného mesta Budapešte,

horvátsky bán, fiumánsky gubernátor, zastupiteľstvo horvátskeho snemu, celý generálny sbor, deputácia plukov mena následníkov trónu nosiacich, náčelníci najvyšších vrchností.

Kardinál, knieža arcibiskup viedeňský dr. Piffl, za veľkej assistencie posvätil bezdušné telá, pri čom dvorný spevokol spieval «Liberate me Domine». Počas posvätenia mnohí členovia kráľovskej rodiny a premnohí z prítomných horko nariekali. Hlbokodojímavé obrady skončili sa s Otčenášom, na čo jeho veličenstvo kráľ vrátil sa do Schönbrunna. Za ním opustili kostol i členovia panujúcej rodiny a ostatní prítomní.

Siroty pri rakvách.

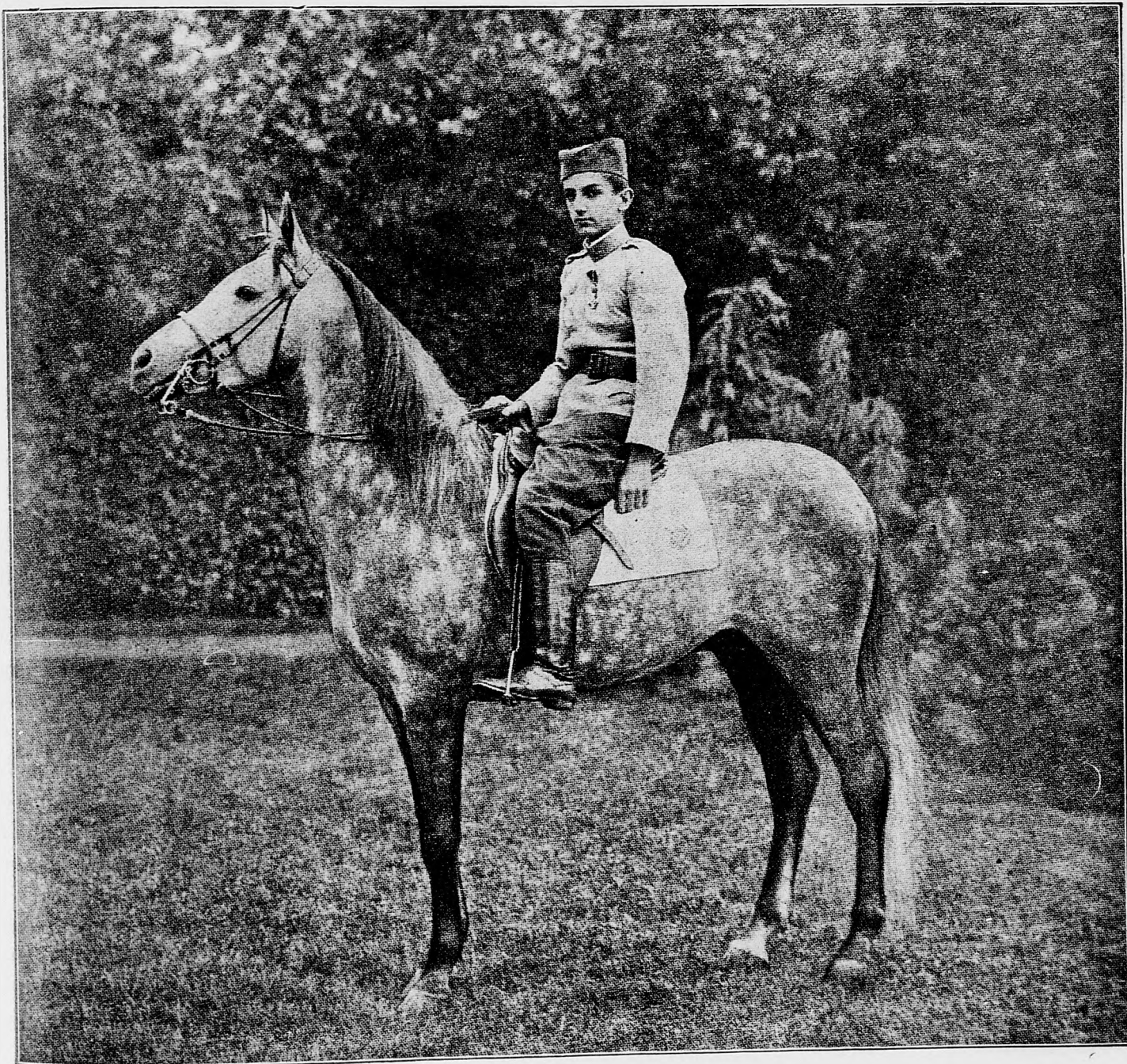
Tri siroty zavraždeného následníka trónu a jeho manželky: Žofia knäžna Hohenberg a kniežata Maximilian a Ernest Hohenberg vpiatok 3. júla o pol 5. h. v sprievode ich tetky grófkou Henrietty Chotek, z Chlumetzu prišli do Viedne. Ktorí boli prítomní na nádraží a mohli

byť očitými svedkami ich príchodu, za dlhší čas nezabudnú naň. Obličaj najstaršej dcéry následníka trónu kňažny Žofie bol vyblednutý od žiaľu, ale bolo vidno, že sa usilovalo premôcť svoj ból; jej dvaja mladší bratia, kniežata Maximilian a Ernest mali vyplakané oči. Siroty len o 5. h. po posvätení pustili do kostola Burgu ku rakvám rodičov, aby sa pomodlili za svojho milovaného otca a matku, od ktorých sa len minulé dni odobraly — do videnia. Znovavzhliadnutie bolo srdcervúce. Siroty na smrť bledé, zronené pristúpily ku katafalku a ako uzrely dve rakvy, pustily sa do usedavého plaču. Keď sa horko-fažko utíšily, klakly si ku rakvám a dlho sa modlili za svo-

jich rodičov. Siroty potom zaviedli do paloty Belvedere, kam prišiel dedič trónu arciknieža Karol Franc Jozef so svojou manželkou a tešili sirotu.

Smútočný pochod na nádražie.

Piatková posledná cesta zavraždeného následníka trónu a jeho manželky stala sa impozantnou tým, že vyrokovala celá viedeňská posádka v paráde a so zástavami obtiahnutými čiernym závojom, aby stojac v radoch preukázala poslednú počesť následníkovi trónu. Vo včasných večerných hodinách celé obyvateľstvo Viedne vyhrnulo sa na ulice vedúce od Burgu na západné nádražie. Obecenstvo nemo, dojate

Alexander, srbský dedič trónu, ktorý od dvoch týždňov vybavuje kráľovské práva.

čakalo smútočný pochod. Na uliciach stáli s čiernymi zástavami členovia rôznych spolkov.

V noci o 10. h. dvorný farár dr. Seidl v kostole Burgu ešte raz posvätil bezdušné telá, ktoré potom vyložili na šesťzápražné umrlčie koče, načo sa pochod za predpísaných formalít pohol. Na ceste vojsko poklonilo pred rakvami zástavy. V radoch obecenstva ozýval sa hlasný plač a nárek. Pochod krátko pred 11. hodinou prišiel na západné nádražie, ktoré sa skvelo v smútočnej pompe. Dvornú čakáľň pretvorili v kapľnu a obtiahli čiernym súknom. Na prostriedku bol postavený pre rakvy katafalk. Dr. Seidl s assistujúcim kňazstvom už čakal rakvy. Na perrone bola postavená čestná stotina. Na nádraží boli početní členovia kráľovskej rodiny, celý generálsky sbor na čele so spoločným ministrom vojny. Dr. Seidl znova posvätil rakvy, ktoré nato preniesli do salónového osobitného dvorného vlaku.

Pohrab v Artstettene.

Osobný dvorný vlak s bezdušnými telami následníka trónu arcikniežaťa Franca Ferdinanda a jeho manželky v piatok večer o 11. hod. pohol sa z viedeňského západného nádražia do Pöchlarnu, kam došiel v noci o 12. h. 27 m. Rakvy v sobotu nad ránom o pol 3. hodine na kompe obtiahnutej čiernym súknom z Pöchlarnu previezli na druhú stranu Dunaja. Sprievod s rakvami nad ranom o pol 4. hod. prišiel do Artstettenu, kde ich vo farskom chráme položili na katafalk. Kňazia a mnišky zamieňave modlili sa okolo rakiev.

V sobotu 4. júla ráno o 6. h, nový následník trónu arciknieža Karol Franc Jozef, členovia vojenskej kancelárie zosnulého arcikniežaťa, traja dôstojníci 7. ulánskeho pluku a ešte niekoľko hodnostárov z viedeňského západného nádražia odcestovali na osobitnom vlaku do Pöchlarnu, kam prišli ráno o 8. hodine a na automobiloch zaviezli sa do artstettenského kaštieľa. S druhým dvorným osobitým vlakom ktorý v sobotu ráno o 8. h. pohol sa z viedeňského západného nádražia do Pöchlarnu, cestovaly manželka nového následníka trónu arcikniežna Zita s členami kráľovskej rodiny a sirotami zavraždeného následníka trónu arcikniežaťa Franca Ferdinanda, početné cudzo-

zemské kniežata a iní hodnostári. V Artstettene v sobotu ráno odbývaly sa smútočné služby Božie a predpoludním o 11. hodine farár Doner posvätil bezdušné telá. Dôstojníci 4. dragónskeho a 7. ulánskeho pluku o $\frac{3}{4}$ na 12. hod. zanesli rakvy do krypty, kde bezdušné telá arcikniežacieho páru po novšom posvätení uložili na večný odpočinok.

Horváti a Mohamedáni proti Srbom.

Po zavraždení následníka trónu a jeho manželky horvátske a mohamedánske obyvateľstvo Sarajeva v nesmiernej rozhorčenosti napadlo tamojších Srbov a pustošilo ich príbytky a obchody. Rozhorčení Horváti a Mohamedáni v prvom rade oborili sa na hostinec «Europa» ktorého majiteľ Grigor Jeftanovič, ináč člen provinciálneho sáboru a millionár, známy je ako vodca Srbov. Nevraždili a nelúpežili, náradiť ale a tovar mnohých srbských obchodníkov docela znivočili. Ponevác nálada proti Srbom rozšírila sa po celej Bosne a Hercegovine, nariadené bolo štatárium, následkom čoho prestaly demonštrácie proti Srbom.

Vyšetrovanie.

Srbskí zločinci Princip Gavro a Cabrinovič Nedjelko priznali sa pred vyšetrujúcim sudcom, že boli v Belehrade a tu od majóra srbského generálneho štábu Milana Pribičevića dostali bomby a browningy, aby zabili následníka trónu z príležitosti jeho návštevy v Sarajeve.

Kto je Milán Pribičević? Je on tajomníkom srbskej «Národnej Ochrany» a námestníkom srbského generálneho štábu. Je to ten Pribičević, ktorý čo nadporučík slúžil v Uhorsko-rakúskej armáde a roku 1906. uskočil do Srbska.

Uradne ustálené je, že v attentáte proti následníkovi trónu súčasťníci sa nasledujúci: Princip Gavro žiak, Nedjelko Cabrinovič tlačiar, Privko Grabes žiak, Danilo Ilič praeparandista, Palavestra učiteľ, Joko Šorsič novinár, Joko Varašič novinár, Bork Jeftič žiak, Miško Spirič žiak. Všetci sedia v árešte a okrem týchto ešte asi 200 ťažko kompromitovaných Srbov rôzneho stavu a zamestnania.

Politické klebety.

Srbmi zpáchanú vraždu následníka trónu a jeho manželky, z pracovnej strany opovažia sa využívať ku politickým klebetám. Pišu a tvrdia, že následník trónu po vybuchení bomby tak sa vyslovil: «V Bosne len Tisza mohol by urobiť poriadok.» Iní zas udávajú, že Tisza následníkovi trónu radil, aby necestoval do Sarajeva. Sú aj tretí, čo vyhlasujú, že spoločným zahraničným ministrom bude Tisza. To sú ale všetko len politické klebety.

Zo snemovne pracovnej strany.

Snemovňa krajinských vyslancov pracovnej strany v pondelok 6. júla vydržovala zasadnutie. Po dlhom čakaní ku zasadnutiu horkoťažko prišlo asi 60 vyslancov, ktorí medzi sebou určili, aby v zasadnutí 7. júla pojednávané boli zákonné návrhy o povýšení právnych poplatkov a o reforme dane od liehu. Ku zasadnutiu 8. júla interpelláciu zaznačili: gróf Julius Andrassy, Martin Lovasz, gróf Albert Apponyi Štefan Rakovszky a Georg Szmrecsanyi. Proti zákonnej predlohe reformy dane od liehu z kresťanskej ľudovej strany pri jej pojednávaní rečnia Štefan Rakovszky a Karol Huszár.

BESEDNICA.

Živý nebožtík.

Veselý obrázok zo skutočnosti.

(Dokončenie.)

— Videť, stvorička, že neviete, ako to ide pri vojsku. Moj brat tiež tam bol, dlho si tam v tom špitáli poležal a len vtedy, keď to už s ním bolo veľmi zle, len vtedy nám dali vedieť — rozkladala si ktorási mladšia hofierka.

— Ale že Jožko tak náhle zomrel...

— Na to sú zas všelijaké príklady. Každú chvíľu čítajú v novinách, že sa vojak zastrelil, lebo túžil za domovom alebo nevedel zachádzať s flintou. Lebo, človek nevie, kedy a kde jaké nešťastie naňho čaká.

Susedky vo svojej horlivosti hlasne hovoriace sa náhle naľakaly, Škovránková shodila so seba ťažkú duchnu a rovnými nohami vyskočila z postele, shánajúc rozhádzané šaty.

— Čo robíte, tetka?

— Nemôžem to vydržať, pojdem ku rychtárovi.

— Len ostaníte ležať. Zabehneme ta niektorá — nabidly sa ženy.

— Nie, nie! Zahynula by som od strachu, kým by ste sa vrátili. Radšej pojdem len sama, kto vie, čo tuto kmotra Metelková počula.

— Keď tak chcete. Ale aj my pojdeme s vami.

O chvíľu celá karavána, majúc medzi sebou dve ženy, vedúce horekajúcu Škovránkovú, valila sa po ceste ku rychtárovmu domu.

Rychtár sedel za stolom, pukajúc z fajky, v ľavej ruke držal noviny, ktoré chytro prezeral a pravou rukou miešal v kúriacej sa mise polievku.

Vidiac cez oblok tú ženskú výpravu ísť cez dvor, mrzute svraštil čelo. Myslel si, že susedky opäť sa medzi sebou podohadovaly pre nejakú hus alebo zabitú sliepku. Jaké však bolo jeho ustrnutie, keď Škovránková zaplakala:

— Ach, pán rychtár, či je pravda?

— Čo?

— Že je vraj náš Jožko už nebožtíkom?

Rychtár odložil noviny, vyňal fajku z úst a misu s polievkou od seba odtisol, čo sa rychtárke veru nepáčilo.

Potom pozrel na Škovránkovú, jako by pochyboval o jej zdravom rozume.

— Prosím vás, nič nezatajte, môj Jožko vraj zomrel...

— Kto vám niečo takého povedal?

— Teda to neni pravda?

— Ja aspoň o ničom neviem — vážne riekol rychtár.

— Tu kmotra Metelková mi to povedala.

— Čo povedala?

— Že vraj Jožko zomrel, že je už pod križom.

— A ako sa o tom dozvedela? Pravda, pod križom je váš syn — zasmial sa rychtár.

— Teda je predsa len mrtvý! Ja nešťastná matka!

— Veď ma nechajte dohovoriť. Váš syn, Jozef Škovránok, dostal križ.

— Na hrob?

— Nie, ale ako vyznačenie na prse. Je to statný Junák. Dnes práve stojí to v novinách. Myslel som si, že keď vedľa vás pojdem do poľa, že sa ohlásim a poteším vás touto novinou. Ale ste ma vy predbehla.

— Keď nás tuto hofierka Metelková všetkých naplašila — riekla hofierka Mikešova.

— To ja viem, že vy ženské ste odjakživa... hrrr! — smial sa rychtár.

— Nehnevajte sa, pán rychtár, ale keď sme už tu, nemohli by ste nám povedať, jako to vlastne s Jožkom bolo? — prosila Škovránková.

— Prečo nie. Rozpoviem vám to tak, jako som čítal. Teda počúvajte. Viete, že nedávno holi naši v tej Bosne?

— Joj, ale som mala strachu o Jožka!

— No, veď sa vám vrátil celý. Je to hodný, statočný šuhaj ten váš Jožko. Len tak mimochodom spomenul, jakú malo jeho oddelenie patáliu s nepriateľ-

skou strážou, iste sa nechcel chváliť. Ale niečo som počul na stoličnom dome a niečo stojí tu v novinách. Vojak Jozef Škovránok s nasadením vlastného života zachránil tlupu svojich krajanov s poručikom na čele, keď boli na stráži. On bol na prednej stráži a spozoroval skrýš nepriateľa. Za dážda gúl pušiek pospiechal dať výstrahu ničoho netušiacemu oddeleniu, ktoré bez posily iste do posledného muža bolo by zahynulo pri tej presile nepriateľa. Potom si v špitáli poležal, ale sa vyliečil. Veď viete ako sme ho počúvali, keď o tom v hostinci rozprával. Vtedy sa veru nenazdal, že sa mu dostane vyznačenia, že dostane záslužný kríž. Váš syn, Škovránková, teda chodí pod krížom, ale pod krížom neleží.

— No vidíte, kmotra — tak radostne ako s výčitkou obrátila sa Škovránková ku Metelkovej.

Ale tá už nečakala, kým druhé ženské rychtárovi vysvetlia, že vlastne ona celú tú históriu tak veľmi zamotala — z rychtárovoho domu bežala rovno domov, aby potešila horekujúcu Marienku.

So smiechom rozchádzaly sa ženy na všetky strany a sklepník Halena opäť pred svojim skliepkom stojac, za brucho sa chytil od smiechu, keď počul tú históriu o «živom nebožtíkovi».

A keď Škovránkovie Jozef prišiel domov, povýšený vo vojenskej hodnosti s vyznačením na kabáte, každým s obdivom obzeral si statného šuhaja.

Mladý Škovránok nerád mnoho hovoril, nechválil sa zbytočne a tým si získal úctu a vážnosť susedov. Ale medzi mladou chasou vedel sa zo srdca zasmiať, zvlášte keď mu rozprávali, jako ho držali za nebožtíka.

Jeho najlepšie kamarát, rychtárovi Vincko mu riekol:

— Ty budeš dlho žiť. Jožko, keď naše tetky a kmotry ťa už s lamentovaním pochovávaly a oplakávaly, že si pod krížom.

Na hofierke Metelkovej dlho sa smiali v obci pre jej splašenosť, ale ona si z toho veľa nerobila, súc spokojná, že jej Marienka neprišla o hodného a zámožného slúbenca.

CHYRNIK.

Jeho Eminencia kardinál kniežaprimas, arcibiskup ostrihomský z príležitosti zavraždenia následníka trónu a jeho manželky, 28. júna vydal zvláštný cirkevný obežník, v ktorom nariadil, aby vo všetkých kostoloch arcibiskupstva za dušné spasenie zavraždených odbavované boly slávnostné requiem. V sobotu 4. júla jeho Eminencia kardinál knieža-primas za dušné spasenie následníka trónu slávnostné requiem odbavoval v budinskom korunovačnom chráme, z ktorej príležitosti žalostné absolúcie odriekali; Ludvik Szmrecsányi arcibiskup jágerský, L. Arpád Várady arcibiskup kaločský, Karol Gustav gróf Mailát biskup sedmohradský a Farkas Radnai biskup baňskobystrický. Na sláv-

nostnom requelem prítomní boli: členovia vlády, zastupitelia zákonodarstva, všetkých politických vrchností a z kresťanskej strany pápežský praelát Ján Molnár, Georg Szmrecsányi, Štefan Haller, Karol Huszár a Ján Bartos.

Z biskupstva spišského. Novovysvätený Jozef Michna za kaplána poslaný je do spišských Nižných Ružbach,

Chýry zo Spiša. Pavel Mondik, direktor podolinského hl. gymnázia piaristov za direktora poslaný je, do Máramarošsigetu, na jeho miesto príde Jozef Hogyor, piarista-profesor v Segedíne; piaristi Marek Csóti a Franc Fűredi za profesorov poslaní sú do Podolinca. Starovesská organizácia Kat. Lud. Jednoty 7. júna držala pekne navštívené shromaždenie. Udovia a všetci kresťanskí rodičia s pohoršením ohrozovali sa proti návrhu slobodomyselných budapešťanských učiteľov, aby vyobcované bolo zo škôl vyučovanie náboženstva. V Tátraháza neznámi zločinci vlámali sa do viac súkromných letovísk a rozsekali tam náradie, roztrhali knihy, zkazili postelnú bielizeň, so sebou ale vzali len málo. — V Starej Lubovni hrom zabil jednu kravu a v Jakubjanoch štyri ovce.

Na čo sa obracajú katolícke kňazské majetky? Satmársky biskup dr. Tibor Boromisza na vystavenie kostola v obci Vállay daroval 30 tisíc korún.

Na železnicu, ktorá sa má stavať z Trnavy do Vittenca, výbor obce Ispáca odhlasoval 20.000 korún. Poneváž z určeného základného kapitálu už len 10.000 korún chýba, stavanie železnice je zabezpečené.

Zadlávil ich vlak. Rýchlik, ktorý vo štvrtok 2. júla večer o 6. hodine 10. minútach pohol sa z Viedne, v blízkosti obce Dévényujfalu zadlávil jednu asi 60-ročnú ženu a asi 3-ročné dievčatko. Žena hneď zomrela a ťažko ranené dievčatko vzali na vlak a odviezli ho do Prešporka.

Láska k rodisku. Jozef Argaj kováč a Štefan Svidroň sochár, rodáci z Kvačian (lipt. st.) a oddávna obyvatelia Levoče dali postaviť drahý krásny Kríž v rodisku svojom Kvačanoch a Ján Argai tiež rodák z Kvačian, obyvateľ Lipt. Sv. Mikuláša daroval tomuže rodisku peknú sochu sv. Jána Nepomuckého. Fárnici tým milodarom sú veľmi radi.

Nešťastie. Františkánsky klerik Štefan Kramár kúpil sa pri obci Szilád (nitr. stol.) vo Váhu a utopil sa. Mrtvolu našli až o tri dni.

Požiar. V obci Majtény (prešp. stol.) vypukol oheň v dome jedného gazdu, Zhorely štyri domy, škoda obnáša 8000 korún.

Besní psi. V Liptószentmiklósi vypukla besnota psov, ktorí pohryzli viac školských detí.

Pre jedno kura. V obci Doboz (békésska stol.) susedia Alexander Barabáš a Michal Szabó žili v nepriateľstve. Minulé dni Barabášove kurence prešli do Szabóvej zahrady a Szabó zabil jedno kura. Rozzlostený Barabáš preskočil plot a drúkom tak ovalil suseda, že ho raneného museli odvieť do nemocnice.

Povodeň v Číne. Dľa londýnskej zprávy povodne v Kvantungu v Číne úplne zničily celú úrodu ryže. Rozvodnené rieky popretrhávaly hate a dľa chýru zahynulo vyše 10.000 ľudí.

Edison o lietadlách. Vo Filadelfii, kde americkí elektrotechnici vydržiavajú kongress, vynálezca Edison vyslovil to rozhodné presvedčenie, že v konštrukcii lietadiel len tak budú môcť napredovať, jestli napodobnia lietanie včely. Lietadla majú mať veľmi pohyblivé krídla, ktoré za sekundu 200-krát musia stlačiť povetrie.

Budapeštiasky Katolícky Delnícky Kruh dňa 19. júla usporiada pre slovenských veriacich púť na milostné miesto Mária Štain. V nedeľu 19. júla, ráno o 6-tej hodine bude sv. omša za pútnikov v Jozefovskom kostole a po skončení sv. omše pohnú sa pútnici v mene Božom s processiou. Na milostnom mieste Mária Štain bude svätá omša so spevom slovenským za pútnikov; taktiež aj slovenská kázeň. Popoludní o 2. hodine začnú sa modliť sv. ruženec a spievať litanie k úcte blahoslavennej Panny Marie. Po skončení služieb Božích vrátíme sa s processiou nazpät a dorazíme večer okolo 7. hodiny do chrámu Jozefovského. Bratia a sestry v Kristu, súčasťnite sa v čim väčšom počte na slávnosti Marianskej. V páde nepriaznivého počasia púť sa odbaví v nasledujúcu nedeľu. Vodcom púte bude známy duchovný vel. p. dr. Pavel Žizka, predseda Kruhu. Riaditelia púte zo správy Katolíckeho Delníckeho Kruhu sú: Ján Krajčí a Anton Vrana. Modleník Vincec Jonec.

Hrozný oheň. V polskej obci Rzezava v Galicii minule pustošil oheň. Na popol zhorelo sto gazdovských domov so všetkými pobočnými staviskami. Plameňom padlo v obeť aj niekoľko ľudských životov. Zahynulo i veľa statku. Oheň zapríčinilo nepozorné zachádzanie so švibalkami.

Nešťastie v bani. Z New-Yorku oznamujú, že následkom výbuchu, ktorý sa udal v columbánskej bani, zomreli piati z Uhorska pochádzajúci robotníci a šiesti boli ťažko ranení. Nešťastníci pochádzali zo Sedmohradska.

Szkacsány.

Pochválen Pán Ježiš Kristus. Ctený pán Redaktor! Ráďte prosím uverejniť týchto pár riadkov v našom milom Kresfane.

S radosťou berem do ruky pero, aby som pre nášho «Kresfana» opísal, čo vykonal náš obecný výbor dňa 4. júla v záležitosti našej školy. Zo 24 výborníkov 20 bolo prítomných. A z týchto 18 hlasovali za katolícku a len notár Peter Griáč hlasoval za obecnú školu, rychtár na žiadosť notára nehlasoval, bárs aj on bol zá katolícku školu. A tak Skačania dôslední ostali svojmu dosavadnému katolíckemu presvedčeniu. Ich katolíckej školy zjavní a tajní nepriatelia všemožne na tom pracovali, aby nová škola bola obecná a o krátky čas, aby obecná na štátnu bola premenená, ale to sa

Feller-ov

„Elsa-Fluid“

Istotne účinkujúce liečivé prostriedok proti všelijakým, následkom vlhkosti, prievanu alebo z prechladnutia povstávajúcim bolestiam, táto ochranná známka, ktorú tu ukazujeme, uvádza sa nie preto, aby robila zbytočnú reklamu, lež aby čitateľov chránila pred zmylením s bezcennými napodobeninami.

Oceňujeme obsah tejto sklenice, lebo sme sa sami presvedčili o jeho výtečnom, bolesť utišujúcom, liečivom, dobrečiniacom účinku zvlášte pri reume a lámke, nervosite, pichaní, trhaní, vytknutiach, influence, bolení rúk, nôh, hlavy, zubov, chrbta a križov, úsade, ochromení, unavenosti, slabosti očí atd. Jestli aj vy chcete poznať jeho liečivý účinok, spýtajte sa lekára o upotrebovaní Fellerovho Fluidu, keď ku pr. ste znátení, zachrpnutí, zašlajmovaní alebo pri inakších nemociah.

Znamenite občerstvuje, oživuje, nervy a svaly posuňuje massirovanie a každodenné umývanie s Fellerovým «Elsa-Fluidom». Vskutku je hodné ustávania objednať ho na prábu. 12 malých alebo 6 dvojtych skleníc, alebo 2 špeciálne sklenice franko 5 korún.

* * *

Keď si pokazíme žalúdok, ztratíme appetit, zlý pocit alebo nevoľu objavíme alebo na zapečenie, krče, zdutie, tãmorrhoidy atd. trpíme, upotrebovajte s výsledkom Fellerovej prečisťujúcej rebarbarové «Elsapilule», 6 škatuliek franko 4 koruny. Obidva výrobky dostať pravé jedine u lekárniko **E. V. Feller, Štubica, Kostolná-úlica 18, (Záhrebská stolica).**

im nepodarilo, bo výborníci vždy vytrvali pri katolíckej škole. Věul už nič iné nepozostáva, len aby notár stoličnému výboru predniesol oboecný výrok, ktorý keď stoličný výbor potvrdí, potom už není viac žiadnej prekážky toho, aby nová škola aj do gruntovnej knihy vpísaná bola ako rímsko-katolícka. Z pádu skačanskej školy aj iní občania môžu sa poučiť, že jestli občania rozhodne sú za katolícku školu, vtedy notár, keď by aj éokoľvek robil, katolícky charakter školy utlačiť nemôže. — Budapeštianski radikáli, socialdemokrati a slobodní murári práve dňa 3. júla nový útok zpáchali proti katolíckym školám, žiadajú totiž, aby všetky školy soštátnené boly a aby potom zo všetkých štátnych škôl vyučovanie náboženstva vytvorené bolo. Títo neznabohovia to chcú docieliť, aby aj z našich dietok takí lotri vychovaní boli, jakí sú tí srbskí zbojníci, ktorí skrže zavraždenie následníka trónu Franca Ferdinanda a jeho manželky, celej monarchii tak veľký žiaľ zapríčinili. Z hlasovania dňa 4. júla dá sa uzatvárať, že Skačania aj na budúce za katolícku vec horlive bojovať budú, v čom nech im Pán Boh aj pomáha.

Katolíck.

Hliník (trenč. stol.)

Pochválen Pán Ježiš Kristus! Ctený pán Redaktor! Ráče prosím uverejniť tento dopis v našom milom Krestane.

Na výstrahu rodičov, ktorí aj u nás málo dbajú o svoje nedospelé deti, treba mi sdeliť nasledujúcu smutnú udalosť. Neďaleko od nás leží malá obec Podbrehy-Lihotka. Pozostáva ona asi zo 34 domov s pobočnými staviskami, ktoré. vynímajúc kostolíka a štyroch domov, kryté sú slamou. V tejto malej obci minule podvečer, keď ľudia boli na poli, vypukol oheň. Kto ho ale zapríčinil? Jeden sedemročný chlapec pod malou šopkou chcel si zapáliť na cigaretlu, pri tom sa popálil v prsty a horiacu švibalku odhodil od seba. Následkom toho chytila sa šopka, oheň prešlahol na stavania a zhorelo 21 domov s pobočnými stavami. Domy stály blízko jeden ku druhému, vo dvoroch bolo mnoho dreva nakopeného a v celej obci nebolo žiadnej vody, tak že hasičia neboli vstave oheň udusiť. Ubohému ľudu prehorelo do izieb a na popol zhorelo všetko, čo mali, neostaly im iba tie mizerné háby, ktoré mali na sobe, keď sa na pole vybrali. Ohňu padlo v obeť ešte aj päť kusov rožného statku a skoro všetka hydina. Nešťastní pohorelcí prišli o všetko. A túto náramnú škodu kto zapríčinil? Sedemročný chlapec, ktorý si chcel na cigaretlu zapáliť. Rodičia pozor na deti!

Občan.

Zo Spišskej Magury.

Pochválen Pán Ježiš Kristus! Ctený pán Redaktor! Ráče prosím uverejniť tento dopis v našom milom «Krestane».

K ulaveniu veľkej biedy relovských pohorelcov do

25. júna milodary poslali ešte nasledujúci veľkodušní dobrodincovia:

Jeho excellencia, osv. pán biskup spišský dr. Alexander *Párvy* 300 korún, Ondrej Marhevka farár v Rabčiciach z tamojšej schránky sv. Antona 16.— a sám 3.—, Augusta Novák v Levoči zo zbierky 14.—, Martin Jablonszky kaplán v Švábovcich 10.—, Franc Purcz farár v Novej Lubovni z tamojšej schránky sv. Antona 9.— a sám 3.—, Ján Odrobina farár v Mateovciach 8.45, Ján Reitzner sudca král. súdnej stolice v Trenčine 6.—, Štefan Ács v Domaháza Žofia Gallik v Novej Lubovni po 5.—, N. N. a r. k. farský úrad v nitrianskom Šiššove 3.—, Ján Szvitek v Starej Bystrici 2.—, Vilhelm Bányai v Trnave 1.— a N. N. 50 hal.

V mene nešťastných Relovianov srdečne ďakujem týmto láskavým dobrodincom. Pán Boh hojne zaplať! *Franc Klein*, r. k. farár v Kristályfalu (Richvald) Szepesmegeye.

O hrdinných skutkoch ktoré matky vykonávajú, keď ich dieťaťu nebezpečie hrozí, počujeme často. Veď je dieťa v mnohých pádoch matke milejšie, ako jej vlastný život a preto môžeme pochopiť aj jej žalosť nad slabým, bledým, neduživým dieťaťom, ktoré zaostane vo vyvine a nemá chuti k jedlu. Takú matku by mali naši čitatelia vždy upozorniť na Fellerov pravý štukový pečenkový tuk a na zagoriánsky prsný sirup proti kašlu. Deti a aj odrastlí tiež užívajú radi tieto výrobky. Fellerov štukový pečenkový tuk je bez chuti a zápachu, tedy nechutná neprijemne, ako iné pečenkové tuky, pôsobí chytré zotavenie, soslínenie, pribývanie na váhe a dobrú chuť k jedlu a je pre skrofulosné, slabé chudokrevné deti, ba aj pre odrastlé nevyhnutne potrebným posilňujúcim prostriedkom. Pridávajúcím matkám poskytuje hojne mlieka a nové sily. Pri kašlu zachrípnutíu, boleniu prs, pichaniu v pleciah, pri ťažkostách dýchania a hrdlových neduhoch má sa užívať hliený rozpúšťajúci, bolesti utišujúci príjemne chutnajúci pravý zagoriánsky prsný sirup proti kašlu, ktorý dobre účinkuje na plúca a vôbec na dýchacie orgány, celé telo zmocňuje, utuhuje a zlepšuje všeobecný zdravotný stav z týchto lekarmi odporúčaných výrobkov zasiela lekárnik E. V. Feller, Stubica Kostolná-ul. č. 18. (Záhrebská stolica) 2 sklenice franko za 5 kor. a v objednávke označte, ktorý výrobok si prajete.

Odkazy redakcie.

J. G. Zs. Katolícka ľudová Jednota sídli: Buda-pešt, IV., Františkánsky plac č. 7., II. poschodie. — A. A. Prečítajte si krajinskú štatistiku, tam najдете, koľko ktorý národ vypije pálenky.

Krest'anský svetový názor je blahonosný bez výmienky pre každého.

Známo je vôbec
že len
Ludvika Kállai-ho
motorfabrika
Budapest, VI., Gyár-utca 28,
pri úplnej záruke líruje najchýrnejšie motor-
mlátiace stroje. Po celej krajine pochvalne zná-
mych najlepších a najjednoduchších, pôvodných
Ludvika Kállai motorov prosíme žiadať
obrázkový cenník.

Upozornenie! Ludvika Kállai-ho vychýrenú
motorovú fabriku netreba zameniť s druhými
firmami pod menom Kállai.

Čistá, umno-penová fajka!

2142. číslo so zárukou, s pokrýkou
z čínskeho striebra veľmi jemný
dôrob. Cena 3.— korún.

Veľký výber pôvodných penových fajiek!
Každého druhu objednanie a dopi-
sovanie z uhorska odoslať treba len
na nižšie udanú
adresu: 11
Hanns Konrád
budapeštianska
vývozná osada
Budapest, 41/280
Rákóczi-ut 24. N. K. — Hlavný cenník s 5000 vybor.

Na predaj.
V obci Viszocsány, v bánovskom okrese slúžnovskom
ležiaci môj majetok, pozostávajúci z 380 uhorských
jochov úrodnej zeme, asi z 30 uh. jochov lúk a pasien-
kov, zo 100 uh. jochov hory predávam zo slobodnej
ruky, v celosti alebo v čiastočných podieloch viacerým
rodinám. Majetok možno prevziať po schránení to-
horočnej úrody. Ďalšie vysvetlenie podáva majiteľ.
Sprostredkovatelia sa odmieňajú. **Dr. Aladár**
Petrikovits, Nagytapolcsány.

Žalúdočné kvapky „Jágerská voda“

Nevyhnutne potrebný domáci prostriedok proti nasledujúcim neduhom: Nachuf k jedeniu, žalúdočné krče, závrat.	Upozorňujeme na pôvodnú svetlú fľašku, opatrenú s oloveným zátkom s granátovým jablkom.	naplnenie k dáveniu, zimnica, vetrové krče, rheuma, pakostnica a hlavybôf.
--	---	--

*Malá fľaška 50 h., stredná fľaška K 1,50, veľká f.
K 3.— 12 malých fľašiek K 5.— 12 stredných fľašiek
K 15.— 12 veľkých fľašiek K 28.— 6 veľkých f. K 15.—*

Ako 8 koranová menšiu zásielku nemožno odoslať.	K objednaníu v lekárni Milosrdných Eger (stol. Heves).	Ako 8 koranová menšiu zásielku nemožno odoslať.
---	--	---

Lacné české perie!
5 kilo nové
tmavé driapané
9.80 K, lepšie
12 korún. Biele
mäkké, jak pá-
per 18 K, 24 K.
Biele ako snáh
mäkké jak pá-
per, drapané 80,
36, 42 K. — **Metové postele.**
A červeného cinovatu 1 dobre
naplnená perina aa'eho 1 zpodná
perina 180 cm. dlhá 118 cm. ši-
roká K 10.—, 12.—, 15.—, 18.—,
2 metre dlhá, 140 cm., široká K
18.—, 15.—, 18.—, 21.—. Poduška
80 cm. dlhá 58 cm. široká K 3.—,
3.50, 4.—, 90 cm. dlhá, 70 cm.
široká K 4.50, a 5.50. Krom toho
shotovujeme vo veľkosti dla vole.
Trojdilová srstenná matrac na
jednu postel K 27.— lepšej ja-
kovosti K 38. Zasielky vyše
10 korún franko s poštovou do-
bierkou. Výmena a navrátenie
dovoluje sa pri náhrade porta.
Benedikt Sachsej, Lobes
134. pri Pilsen (Cechy).

Vyborné šijáce stroje,
tak tiež bycikle
a gramofóny
vo veľmi ľáv-
nych cenách
na sklade má
JOZEF HABAN
Budapest, VII., Almássy-tér 14.
Pýtojte si veľký obrázkový
cenník zdarma.

**Najlepší český prameň
k objednaníu.**
Lacné perie na postel

1 kg. sivé
dobré drá-
pané 2 K,
lepšie 2
koruny 40
hal.; pri-
ma pelbiele 2 koruny 80
halierov; biele 4 K, biele
páperové 5 K 10 h.; 1 kg
veľmi fajne, ako snáh biele,
drapané 8 K 40 h., 8 K.;
1 kg. papierie, sivé 6 K, 7
K; biele ľanové 10 K; naj-
fajnejšie papierie z prs 12 K.
Pri oblednaní 5 kg. franko.

Hotové postele
z hustej tkniny červeného,
modrého, bieleho alebo
žltého nankingu, 1 perina.
180 cm. dlhá 120 cm široká
s dvomi podhlavkami, každý
80 cm. dlhý, 60 cm široký
naplnený novým, sivým,
veľmi trvácim mäkkým perím
18 K; polpapierie 20 K; pa-
perie 24 K; jednotlivé periny
10 K, 12 K, 14 K, 16 K;
podhlavky 3 K, 3 K 50 h.,
4 K. Periny 200 cm. dlhé
140 cm. široké 18 K, 14.70
K, 17.80 K, 21 K. podhlavky
90 cm. dlhé 70 cm. široké
4.50 K, 5.20 K, 5.70 K.
Spodné periny z pevného
vrázkovaného grádlu 180 cm.
dlhé, 118 cm. široké 12.80,
14.80 K. Vývez s postovou
dobierkou od 12 K počnúc
franko. Výmena alebo návrat
dovolené. Za nezopovedné
návrat peňazi obšírný cenník
zdarma a franko.

**S. Benisch v Deschenitz
č. 826., (Cechy.)**
Sklad: Budapest, IV. Ferenc
József-rakpart 21.

Opravdový holičský stroj
k strihaniu vlasov
s pevnou strunou, pôvod-
ný solingenský fabrikát
k regulovaniu na 3, 7 a
10 mm. výšky s dvomi
hrebenkami a s nahrad-
nou strunou. — Cena I.
číslo 5 K. II. číslo 5.50
K. Ku stroju II. čísla
zdarma dám Solingen
britvu k samohleníu,
jestli objednanie ku mne pošle spolu s týmto ohlasom.
Objednanie prima (8)

Hanns Konrád
veľkého tovaru obchod
Budapest, 41/280., Rákóczi-ut 24. N. K.
Obrázkový hlavný cenník s 5000 vyobrazením zdarma.

Svietiaci kríž!
Keď pred 600 rokami rim-
ský cisár Konštantín Veľký
v rozhodnej veľkej bitke
porazil pohanstvo a nás-
ledkom toho po 300 ročnom
mučedníctve a utlačení
zvífaziło kresťanstvo, pred
rozhodnou bitkou zjavil sa
mu na oblohe skvelý kríž
s nápisom: „V tomto
znaku zvíťazíš.“ Nový
vynález možným činil, že
v bydle každého veriaceho
kresťana svietiť môže kríž
a na ňom skveľ sa sväté
telo Spasiteľa. Sväté telo
Spasiteľa vyhotovené z me-
tallu a vo dne je kostovej
barvy, kríž je obtiahnutý
čiernym lesklým lakkom.
Cena so zaobalením a s
truhlicou, 34 centm. vys-
okého kríža 4.50 K; 50 cm.
vysokého kríža 6.— kor.
S poštovou dobierkou k
objednaníu u vynálezca

Alexander Takács
Budapest, VII., Rákóczi-ut 24—26. sz.
Po celom svete platný patent. 28

Goldin' zlaté hodinky s trojnásobnou pokrývkou.
Hlavný cenník s 5000 vyobrazeniami zdarma.

Nákres sodpovedá pôvednej veľkosti.

Číslo 5018 s opravdovým Roskopf strojom, presnou chodbou, s
rôznou umelou rezbou. S uhelou pokrývkou. — Gavalierske
hodinky. Cena K 5.50. K objednaníu s poštovou dobierkou u
HANNIS KONRADA švajciarskych hodin vývozne osady
Budapest, 41/280., Rákóczi-ut 24. N. K. 25